

KINH MA-HA BÁT-NHÃ BA-LA-MẬT

QUYỂN 13

Phẩm 45: NGHE ĐƯỢC THỌ TRÌ

Lúc đó, trời Đế Thích suy nghĩ: “Nếu tai của thiện nam, thiện nữ được nghe Bát-nhã ba-la-mật thì người này đã ở chỗ Phật đời trước tu tạo các công đức, đã gần gũi Thiện tri thức. Huống chi người thọ trì, gần gũi, đọc tụng, nhớ nghĩ, đúng như lời dạy mà tu hành Bát-nhã ba-la-mật này, phải biết thiện nam, thiện nữ này đã gần gũi nhiều Đức Phật. Người được nghe, thọ trì, đọc tụng, ghi nhớ, tu hành đúng như lời dạy, có khả năng hỏi, có khả năng đáp Bát-nhã ba-la-mật này, phải biết người này đời trước đã nhiều đời cúng dường, gần gũi các Đức Phật. Người nghe Bát-nhã ba-la-mật này mà chẳng kinh sợ, phải biết người này cũng đã từ vô lượng ức kiếp thực hành Bồ thí ba-la-mật, Thi ba-la-mật, Nhẫn ba-la-mật, Tấn ba-la-mật, Thiền ba-la-mật, Bát-nhã ba-la-mật.”

Tôn giả Xá-lợi-phất bạch Phật:

–Bạch Đức Thế Tôn! Có thiện nam, thiện nữ nào nghe Bát-nhã ba-la-mật sâu xa này mà chẳng kinh sợ. Nghe rồi thọ trì, gần gũi, đúng như lời mà tu tập. Phải biết người này là bậc Đại Bồ-tát không thoái chuyển. Vì sao? Bạch Đức Thế Tôn! Vì Bát-nhã ba-la-mật này rất sâu xa. Nếu là người đời trước thực hành sáu pháp Ba-la-mật chưa lâu, thì nay không thể tin được.

Bạch Đức Thế Tôn! Nếu có thiện nam, thiện nữ nào khinh chê Bát-nhã ba-la-mật sâu xa, phải biết người ấy đời trước cũng đã từng khinh chê Bát-nhã ba-la-mật sâu xa. Vì sao? Vì lúc nghe nói Bát-nhã ba-la-mật sâu xa, người ấy không tin ưa, lòng không thanh tịnh. Người ấy đời trước chẳng thưa hỏi các Đức Phật và đệ tử Phật thực hành sáu pháp Ba-la-mật như thế nào, phải tu tập nội không cho đến vô pháp hữu pháp không như thế nào, phải tu bốn Niệm xứ cho đến tám Thánh đạo như thế nào, phải tu mười Lục cho đến mười tám pháp Bất cộng như thế nào.

Thiên đế thưa ngài Xá-lợi-phất:

–Nếu có thiện nam, thiện nữ nào đời trước chẳng có nhiều ngày tu tập sáu pháp Ba-la-mật, cho đến mười tám pháp Bất cộng. Những người này nghe nói Bát-nhã ba-la-mật này không có tâm tin hiểu, thì không có gì đáng làm lạ.

Thưa ngài Xá-lợi-phất! Tôi kính lễ Bát-nhã ba-la-mật, kính lễ Bát-nhã ba-la-mật tức là kính lễ Nhất thiết trí.

Phật dạy:

–Đúng vậy, kính lễ Bát-nhã ba-la-mật tức là kính lễ Nhất thiết trí. Vì sao? Vì Nhất thiết trí của các Đức Phật đều sinh ra từ Bát-nhã ba-la-mật. Nhất thiết trí tức là Bát-nhã ba-la-mật.

Thế nên, này Kiều-thi-ca! Thiện nam, thiện nữ muốn trụ Nhất thiết trí, thì phải trụ vào Bát-nhã ba-la-mật. Muốn sinh ra Đạo chủng trí thì phải thực hành Bát-nhã ba-la-mật. Muốn dứt tất cả kết sử và tập khí thì phải thực hành Bát-nhã ba-la-mật. Muốn chuyển pháp luân thì phải thực hành Bát-nhã ba-la-mật.

Thiện nam, thiện nữ nào muốn được quả Tu-đà-hoàn, quả Tư-đà-hàm, quả A-na-

hàm, quả A-la-hán, quả Bích-chi-phật, thì phải thực hành Bát-nhã ba-la-mật.

Thiện nam, thiện nữ nào muốn giáo hóa chúng sinh chứng quả Tu-đà-hoàn cho đến quả Bích-chi-phật, thì phải thực hành Bát-nhã ba-la-mật.

Thiện nam, thiện nữ nào muốn giáo hóa chúng sinh cho được Vô thượng Chánh đẳng Chánh giác, muốn che chở tất cả Tỳ-kheo Tăng, thì phải thực hành Bát-nhã ba-la-mật.

Thiên đế thưa:

–Bạch Đức Thế Tôn! Lúc muốn thực hành Bát-nhã ba-la-mật, thế nào gọi là Đại Bồ-tát trụ Bát-nhã ba-la-mật, Thiền định ba-la-mật, Tinh tấn ba-la-mật, Nhẫn nhục ba-la-mật, Trì giới ba-la-mật, Bố thí ba-la-mật? Thế nào trụ trong nội không cho đến vô pháp hữu pháp không? Thế nào là trụ bốn Thiền, bốn Tâm vô lượng, bốn Định vô sắc, năm thần thông? Thế nào là trụ bốn Niệm xứ cho đến tám Thánh đạo? Thế nào là trụ mười Lực đến pháp Bất cộng?

Thế nào là Đại Bồ-tát thực hành Bát-nhã ba-la-mật cho đến Bố thí ba-la-mật, thế nào là thực hành nội không cho đến mười tám pháp Bất cộng?

Phật bảo:

–Lành thay, lành thay! Này Kiều-thi-ca! Ông hỏi được những điều như vậy, đó là do thần lực của Phật cả.

Này Kiều-thi-ca! Lúc thực hành Bát-nhã ba-la-mật, Đại Bồ-tát nếu không trụ trong sắc, không trụ trong thọ, tưởng, hành, thức, không trụ trong nhãn, nhĩ, cho đến không trụ trong ý thức giới, thì đó là thực hành Bát-nhã ba-la-mật.

Nếu Đại Bồ-tát không trụ trong Bát-nhã ba-la-mật thì đó là thực hành Bát-nhã ba-la-mật; không trụ trong Thiền định ba-la-mật thì đó là thực hành Thiền định ba-la-mật; không trụ trong Tinh tấn ba-la-mật thì đó là thực hành Tinh tấn ba-la-mật; không trụ trong Nhẫn nhục ba-la-mật thì đó là thực hành Nhẫn nhục ba-la-mật; chẳng trụ trong Trì giới ba-la-mật thì đó là thực hành Trì giới ba-la-mật; không trụ trong Bố thí ba-la-mật thì đó là thực hành Bố thí ba-la-mật.

Đó gọi là Đại Bồ-tát không trụ trong Bát-nhã ba-la-mật thì là thực hành Bát-nhã ba-la-mật.

Này Kiều-thi-ca! Chẳng trụ trong nội không thì đó là thực hành nội không, cho đến không trụ trong vô pháp hữu pháp không thì đó là thực hành vô pháp hữu pháp không.

Chẳng trụ trong bốn Thiền thì đó là thực hành bốn Thiền.

Chẳng trụ trong bốn Tâm vô lượng thì đó là thực hành bốn Tâm vô lượng.

Chẳng trụ trong bốn Định vô sắc thì đó là thực hành bốn Định vô sắc.

Chẳng trụ trong năm Thần thông thì đó là thực hành năm Thần thông.

Chẳng trụ trong bốn Niệm xứ thì đó là thực hành bốn Niệm xứ. Cho đến chẳng trụ trong tám Thánh đạo thì đó là thực hành tám Thánh đạo.

Chẳng trụ trong mười Lực thì đó là thực hành mười Lực. Cho đến chẳng trụ trong mười tám pháp Bất cộng thì đó là tập hành mười tám pháp Bất cộng. Vì sao?

Này Kiều-thi-ca! Đại Bồ-tát này đối với sắc, chẳng được chỗ trụ, chẳng được chỗ thực hành, cho đến đối với mười tám pháp Bất cộng, chẳng được chỗ trụ, chẳng được chỗ thực hành.

Lại nữa, này Kiều-thi-ca! Đại Bồ-tát chẳng thực hành sắc cho đến chẳng tập hành pháp Bất cộng, đó gọi là thực hành sắc cho đến thực hành mười tám pháp Bất cộng. Vì sao? Vì Đại Bồ-tát này, đối với sắc, chẳng trước, không thật có, chẳng giữa, không thật

có, chẳng sau, không thật có, cho đến pháp Bất cộng cũng giống như vậy.

Xá-lợi-phất thưa:

– Bạch Đức Thế Tôn! Bát-nhã ba-la-mật này rất sâu xa!

Phật bảo:

– Vì sắc như rất sâu xa, cho đến vì pháp Bất cộng như rất sâu xa nên Bát-nhã ba-la-mật rất sâu xa.

Xá-lợi-phất thưa:

– Bát-nhã ba-la-mật khó đo lường được!

Phật bảo:

– Vì sắc khó đo lường được, cho đến pháp Bất cộng khó đo lường được nên Bát-nhã ba-la-mật khó đo lường được.

Xá-lợi-phất thưa:

– Bát-nhã ba-la-mật này là vô lượng!

Phật bảo:

– Vì sắc vô lượng, cho đến pháp Bất cộng vô lượng nên Bát-nhã ba-la-mật vô lượng. Nay Xá-lợi-phất! Lúc thực hành Bát-nhã ba-la-mật, nếu Đại Bồ-tát chẳng hành sắc sâu xa thì đó là hành Bát-nhã ba-la-mật, chẳng hành sắc khó đo lường thì là hành Bát-nhã ba-la-mật, chẳng hành sắc vô lượng thì đó là hành Bát-nhã ba-la-mật. Vì sao? Vì tướng sâu xa của sắc là chẳng phải sắc, cho đến tướng thậm thâm của pháp Bất cộng là chẳng phải pháp Bất cộng. Vì tướng khó đo lường của sắc là chẳng phải sắc, cho đến tướng khó đo lường của pháp Bất cộng là chẳng phải pháp Bất cộng. Vì tướng vô lượng của sắc là chẳng phải sắc, cho đến tướng vô lượng của pháp Bất cộng là chẳng phải pháp Bất cộng. Chẳng thực hành như vậy là thực hành Bát-nhã ba-la-mật.

Xá-lợi-phất thưa:

– Bạch Đức Thế Tôn! Bát-nhã ba-la-mật này rất sâu xa. Tướng rất sâu, khó thấy, khó hiểu, chẳng nghĩ lường được. Chẳng nên nói cho Bồ-tát mới phát tâm nghe. Vì sao? Vì Bồ-tát mới phát tâm nghe Bát-nhã ba-la-mật rất sâu xa, hoặc sẽ kinh sợ rồi sinh tâm nghi hối mà chẳng tin, chẳng tu hành.

Bát-nhã ba-la-mật rất sâu xa này nên nói với bậc Đại Bồ-tát không thoái chuyển. Nghe Bát-nhã ba-la-mật rất sâu xa, bậc Đại Bồ-tát này chẳng kinh sợ, chẳng sinh tâm nghi hối, sẽ kính tin và thực hành.

Thiên đế hỏi Xá-lợi-phất:

– Nếu đối với các Bồ-tát mới phát tâm mà nói Bát-nhã ba-la-mật rất sâu, thì sẽ có lỗi thế nào?

Xá-lợi-phất nói:

– Nay Kiều-thi-ca! Nghe Bát-nhã ba-la-mật rất sâu này, các Bồ-tát mới phát tâm có thể sẽ kinh sợ, hủy báng chẳng tin; hủy báng chẳng tin Bát-nhã ba-la-mật rất sâu này thì sẽ gieo nghiệp nhân ba đường ác. Do nghiệp nhân này nên khó được Vô thượng Chánh đẳng Chánh giác.

Thiên đế hỏi:

– Có Bồ-tát được thọ ký nào nghe Bát-nhã ba-la-mật rất sâu này mà chẳng kinh sợ chẳng?

Xá-lợi-phất nói:

– Nay Kiều-thi-ca! Nếu có Bồ-tát nào nghe Bát-nhã ba-la-mật rất sâu xa này mà chẳng kinh sợ thì phải biết đó là Bồ-tát chẳng bao lâu sẽ được thọ ký Vô thượng Chánh

đăng Chánh giác, chẳng quá một hai Đức Phật.

Phật dạy:

–Đúng vậy, này Xá-lợi-phất! Bồ-tát đó từ lâu đã phát tâm thực hành sáu pháp Ba-la-mật, đã cúng dường nhiều Đức Phật, nghe Bát-nhã ba-la-mật rất sâu xa này, chẳng kinh sợ, nghe rồi thọ trì, tu hành đúng như lời dạy trong Bát-nhã ba-la-mật.

Xá-lợi-phất thưa:

–Bạch Đức Thế Tôn! Con muốn nói thí dụ.

Như thiện nam, thiện nữ nào cầu đạo Bồ-tát, trong chiêm bao thấy mình tu hành Bát-nhã ba-la-mật, nhập thiền định, siêng năng tinh tấn, đầy đủ nhẫn nhục, giữ gìn giới cấm, thực hành bố thí, tu tập nội không, ngoại không cho đến ngôi đạo tràng. Phải biết thiện nam, thiện nữ này gần đạo Vô thượng Chánh đẳng Chánh giác. Huống chi là bậc Đại Bồ-tát được Vô thượng Chánh đẳng Chánh giác, lúc thức thì chân thật tu hành Bát-nhã ba-la-mật, lúc nhập thiền định thì siêng năng tinh tấn, đầy đủ nhẫn nhục, giữ gìn giới cấm, thực hành bố thí mà lại chẳng mau thành Vô thượng Chánh đẳng Chánh giác ngôi đạo tràng ư?

Bạch Đức Thế Tôn! Thiện nam, thiện nữ thành tựu thiện căn nên được nghe Bát-nhã ba-la-mật liền thọ trì và tu hành đúng như lời dạy.

Phải biết người này là bậc Đại Bồ-tát, đã phát tâm từ lâu, gieo trồng căn lành, đã cúng dường nhiều Đức Phật, gần gũi Thiện tri thức.

Người này có thể thọ trì cho đến nhớ nghĩ Bát-nhã ba-la-mật. Phải biết đó là người gần được thọ ký đạo Vô thượng Chánh đẳng Chánh giác. Phải biết người này như bậc Đại Bồ-tát không thoái chuyển.

Người này chẳng thoái chuyển đạo Vô thượng Chánh đẳng Chánh giác, có thể được Bát-nhã ba-la-mật rất sâu. Được rồi có thể thọ trì, đọc tụng cho đến nhớ nghĩ.

Bạch Đức Thế Tôn! Ví như có người đã đi qua trăm do-tuần, hoặc hai trăm, ba trăm, bốn trăm do-tuần đường hiểm trở hoang vắng. Người này trước tiên thấy người chặn súc vật, hoặc thấy ranh giới, hoặc thấy vườn tược, thì biết là đã đến gần thành ấp, xóm làng. Tâm người này an ổn, chẳng còn sợ thú dữ, độc trùng, giặc cướp, đói khát.

Bạch Đức Thế Tôn! Cũng như vậy. Đại Bồ-tát nếu được Bát-nhã ba-la-mật sâu xa này mà thọ trì, đọc tụng cho đến ghi nhớ, thì biết là gần được thọ ký Vô thượng Chánh đẳng Chánh giác, nên biết Đại Bồ-tát này chẳng còn sợ theo các Thanh văn hay Bích-chi-phật. Vì đã phát hiện những tướng tiên khởi, đó là được nghe thấy, được thọ trì cho đến ghi nhớ Bát-nhã ba-la-mật sâu xa này.

Phật bảo Xá-lợi-phất:

–Đúng vậy, nếu người thích nói thí dụ nữa thì nên nói.

Xá-lợi-phất thưa:

–Bạch Đức Thế Tôn! Như muốn người thấy biển cả mà đi về hướng biển cả. Đến lúc chẳng còn thấy cây, chẳng còn thấy núi thì biết đã gần đến biển, mặc dầu chưa thấy biển, vì mặt biển bằng phẳng, không cây, không núi.

Cũng vậy, Đại Bồ-tát được nghe Bát-nhã ba-la-mật sâu xa này rồi thọ trì, đọc tụng cho đến ghi nhớ thì biết là gần được thọ ký Vô thượng Chánh đẳng Chánh giác.

Như đầu xuân, trên các cây lá cũ đã rụng hết thì biết những cây ấy sẽ nảy mầm, trở lá, đơm bông, kết trái. Mọi người thấy tướng lá cũ rụng hết đều sinh tâm vui mừng.

Cũng vậy, Đại Bồ-tát được nghe Bát-nhã ba-la-mật sâu xa này rồi thọ trì, đọc tụng cho đến ghi nhớ và thực hành đúng như lời. Phải biết Đại Bồ-tát này đã thành tựu thiện

căn, cúng dường nhiều Đức Phật. Đại Bồ-tát này nên nghĩ rằng mình nhờ thiện căn hưởng về Vô thượng Chánh đẳng Chánh giác ở đời trước nên đời này được nghe Bát-nhã ba-la-mật sâu xa này, rồi thọ trì, đọc tụng cho đến ghi nhớ, thực hành đúng như lời dạy. Các Thiên tử đã từng thấy các Đức Phật đều vui mừng mà nghĩ rằng các Bồ-tát trước cũng có tướng tiên khởi được thọ ký như vậy. Hiện nay, Đại Bồ-tát này chắc sẽ gần được thọ ký Vô thượng Chánh đẳng Chánh giác.

Bạch Đức Thế Tôn! Như người mẹ mang thai, thân thể nặng nhọc, đi đứng bất tiện, ngồi nằm chẳng an, ăn ngủ càng kém, chẳng thích nói cười, chán việc quen trước. Có các người mẹ khác thấy thế biết bà mẹ này sắp sinh sản.

Cũng như vậy, Đại Bồ-tát gieo thiện căn cúng dường nhiều Đức Phật, thực hành sáu độ, gần gũi Thiện tri thức, nay thiện căn thành tựu, được nghe Bát-nhã ba-la-mật sâu xa, thọ trì, đọc tụng, cho đến ghi nhớ, thực hành đúng như lời dạy. Mọi người cũng biết Đại Bồ-tát này sắp được thọ ký Vô thượng Chánh đẳng Chánh giác.

Phật dạy:

–Lành thay, lành thay! Lời của Xá-lợi-phất vừa nói đều nhờ vào Phật lực.

Bấy giờ Tu-bồ-đề bạch Phật:

–Hy hữu thay Đức Thế Tôn Vô Thượng Ứng Cúng Đẳng Chánh Giác rất khéo phò thác sự việc cho các Đại Bồ-tát!

Đức Phật dạy:

–Này Tu-bồ-đề! Các Đại Bồ-tát phát tâm Vô thượng Chánh giác, an ổn cho đa số chúng sinh, làm cho vô lượng chúng sinh được lợi lạc vì Đại Bồ-tát thương xót hàng trời, người.

Lúc thực hành đạo Bồ-tát, các Bồ-tát này dùng bốn sự kiện để nhiếp độ vô lượng chúng sinh. Đó là: Bố thí, Ái ngữ, Lợi ích, Đồng sự.

Các Bồ-tát này cũng đem mười nghiệp lành để thành tựu chúng sinh. Tự mình tu Sơ thiền cho đến định Phi phi tưởng. Cũng dạy mọi người tu Sơ thiền cho đến Phi phi tưởng định. Tự mình thực hành Bố thí ba-la-mật cho đến Bát-nhã ba-la-mật, cũng dạy mọi người thực hành Bố thí ba-la-mật cho đến Bát-nhã ba-la-mật.

Các Bồ-tát này được Bát-nhã ba-la-mật, dùng năng lực phương tiện dạy cho chúng sinh được quả Tu-đà-hoàn, Tư-đà-hàm, A-na-hàm, A-la-hán mà tự mình chẳng chứng quả ấy, cũng dạy cho chúng sinh được quả Bích-chi-phật mà tự mình chẳng chứng quả.

Các Bồ-tát này tự tu sáu pháp Ba-la-mật, cũng dạy cho vô lượng Bồ-tát khác tu sáu pháp Ba-la-mật, tự trụ bậc không thoái, cũng dạy người khác trụ vào địa vị không lui sụt, tự tịnh cõi Phật, cũng dạy người khác thanh tịnh cõi Phật, tự thành tựu chúng sinh, cũng dạy người khác thành tựu chúng sinh, tự được thần thông, tự được môn Đà-la-ni, cũng dạy người khác được Đà-la-ni, tự đầy đủ biện tài vô ngại, cũng dạy người khác đầy đủ biện tài vô ngại, tự thọ sắc thân trọn vẹn ba mươi hai tướng, cũng dạy người khác thành tựu sắc thân ba mươi hai tướng, tự thành tựu bậc đồng chân, cũng dạy người khác thành tựu bậc đồng chân. Tự thành tựu mười Trí lực, cũng dạy người khác thành tựu mười Trí lực, tự thực hành bốn Vô úy, mười tám pháp Bất cộng, đại Từ, đại Bi, cũng dạy người khác thực hành bốn Vô úy, mười tám pháp Bất cộng, đại Từ, đại Bi, tự được Nhất thiết chủng trí, cũng dạy người khác được Nhất thiết chủng trí, tự xa lìa tất cả kết sử và tập khí, cũng dạy người khác rời lìa tất cả kết sử và tập khí, tự chuyển pháp luân, cũng dạy người khác chuyển pháp luân.

Tu-bồ-đề bạch Phật:

–Hy hữu thay, Đức Thế Tôn! Các Đại Bồ-tát thành tựu công đức lớn, vì tất cả chúng sinh mà thực hành Bát-nhã ba-la-mật để được Vô thượng Chánh đẳng Chánh giác.

Bạch Đức Thế Tôn! Thế nào là các Đại Bồ-tát tu hành Bát-nhã ba-la-mật-đầy đủ? Phật bảo Tu-bồ-đề:

–Nếu lúc tu hành Bát-nhã ba-la-mật, Bồ-tát chẳng thấy tướng thêm cũng chẳng thấy tướng bớt của sắc, thọ, tưởng, hành, thức, cho đến của Nhất thiết chủng trí, đó là lúc Bồ-tát đầy đủ Bát-nhã ba-la-mật.

Lại nữa, này Tu-bồ-đề! Lúc thực hành Bát-nhã ba-la-mật, Bồ-tát chẳng thấy pháp, phi pháp, cũng chẳng thấy pháp quá khứ, pháp vị lai, pháp hiện tại, pháp lành, pháp ác, pháp vô ký, pháp hữu vi, pháp vô vi, cũng chẳng thấy cõi Dục, cõi Sắc, cõi Vô sắc, cũng chẳng thấy Bố thí ba-la-mật, Trì giới ba-la-mật, Nhẫn nhục ba-la-mật, Tinh tấn ba-la-mật, Thiền định ba-la-mật, Bát-nhã ba-la-mật, cho đến chẳng thấy Nhất thiết chủng trí. Đó là Bồ-tát tu hành đầy đủ Bát-nhã ba-la-mật. Vì sao? Vì các pháp đều không có tướng, các pháp là không, là luống dối, là chẳng bền chắc, không có giác biết, không có thọ mạng.

Tu-bồ-đề thưa:

–Bạch Đức Thế Tôn! Lời dạy của Đức Thế Tôn quả thật chẳng thể suy nghĩ bàn luận.

Phật bảo Tu-bồ-đề:

–Vì sắc chẳng thể suy nghĩ bàn luận nên lời Phật nói chẳng thể suy nghĩ bàn luận. Vì thọ, tưởng, hành, thức cho đến Nhất thiết chủng trí chẳng thể suy nghĩ bàn luận nên lời Phật nói chẳng thể suy nghĩ bàn luận.

Này Tu-bồ-đề! Lúc thực hành Bát-nhã ba-la-mật, nếu Đại Bồ-tát biết sắc chẳng thể suy nghĩ bàn luận, biết thọ, tưởng, hành, thức, cho đến Nhất thiết chủng trí là chẳng thể suy nghĩ bàn luận thì Bồ-tát này chẳng đầy đủ được Bát-nhã ba-la-mật.

Tu-bồ-đề thưa:

–Bạch Đức Thế Tôn! Bát-nhã ba-la-mật sâu xa này ai là người sẽ tìm hiểu?

Phật bảo Tu-bồ-đề:

–Nếu có Đại Bồ-tát nào từ lâu đã thực hành sáu pháp Ba-la-mật, gieo căn lành, cúng dường nhiều Đức Phật, gần gũi Thiện tri thức thì Bồ-tát này tin hiểu được Bát-nhã ba-la-mật sâu xa.

Tu-bồ-đề thưa:

–Bạch Đức Thế Tôn! Thế nào là Đại Bồ-tát tu hành sáu pháp Ba-la-mật, gieo căn lành, cúng dường nhiều Đức Phật, gần gũi Thiện tri thức?

Phật bảo Tu-bồ-đề:

–Nếu Đại Bồ-tát chẳng phân biệt sắc, chẳng phân biệt tướng sắc, chẳng phân biệt tánh sắc, cho đến chẳng phân biệt Nhất thiết chủng trí, chẳng phân biệt tướng của Nhất thiết chủng trí, chẳng phân biệt tánh của Nhất thiết chủng trí.

Vì sao? Này Tu-bồ-đề! Vì sắc chẳng thể nghĩ bàn cho đến vì Nhất thiết chủng trí chẳng thể nghĩ bàn.

Thế nên, Đại Bồ-tát trên đây được gọi là tu hành sáu pháp Ba-la-mật từ lâu, gieo căn lành, cúng dường nhiều Đức Phật, thường gần gũi Thiện tri thức.

Tu-bồ-đề thưa:

–Bạch Đức Thế Tôn! Vì sắc rất sâu xa nên Bát-nhã ba-la-mật rất sâu xa. Vì thọ,

tưởng, hành, thức, cho đến Nhất thiết chủng trí rất sâu xa nên Bát-nhã ba-la-mật rất sâu xa.

Bạch Đức Thế Tôn! Bát-nhã ba-la-mật này là kho châu báu, vì nơi đó có báu Tu-đà-hoàn, Tư-đà-hàm, A-na-hàm, A-la-hán, Bích-chi-phật, Vô thượng Chánh đẳng Chánh giác. Vì nơi đó có báu bốn Thiền, bốn Tâm vô lượng, bốn Định vô sắc, năm Thần thông, bốn Niệm xứ cho đến tám Chánh đạo, mười Trí lực, bốn Vô úy, bốn Vô ngại trí, đại Từ, đại Bi, mười tám pháp Bất cộng và Nhất thiết chủng trí.

Bạch Đức Thế Tôn! Bát-nhã ba-la-mật này là kho thanh tịnh. Vì sắc thanh tịnh nên Bát-nhã ba-la-mật là kho thanh tịnh. Vì thọ, tưởng, hành, thức cho đến Nhất thiết chủng trí thanh tịnh nên Bát-nhã ba-la-mật là kho thanh tịnh.

Bạch Đức Thế Tôn, rất lạ thay! Lúc nói Bát-nhã ba-la-mật này có nhiều sự chướng ngại.

Phật bảo Tu-bồ-đề:

–Đúng vậy, này Tu-bồ-đề! Bát-nhã ba-la-mật rất sâu xa này có nhiều sự chướng ngại. Vì lẽ ấy nên lúc thiện nam, thiện nữ nào muốn biên chép Bát-nhã ba-la-mật này thì nên mau biên chép. Lúc muốn đọc tụng, tư duy, giảng nói, nhớ nghĩ, tu hành thì nên mau tu hành. Vì sao? Vì lúc biên chép, đọc tụng cho đến tu hành Bát-nhã ba-la-mật rất sâu này chẳng muốn có các chướng ngại phát khởi.

Thiện nam, thiện nữ nào nếu có thể một tháng, hai tháng, ba tháng hoặc cho đến một năm biên chép xong thì nên siêng năng biên chép cho xong. Nếu đọc tụng cho đến tu hành trong một tháng hoặc một năm được thành tựu thì nên siêng năng làm cho thành tựu, vì kho châu báu này có nhiều trở ngại phát khởi.

Tu-bồ-đề thưa:

–Bạch Đức Thế Tôn! Trong Bát-nhã ba-la-mật rất sâu xa này ác ma ưa gây trở ngại, chẳng cho biên chép, đọc tụng, tư duy, giảng nói, ghi nhớ, tu hành.

Phật bảo Tu-bồ-đề:

–Dầu ác ma muốn gây chướng ngại cho Bát-nhã ba-la-mật rất sâu xa này, chẳng cho biên chép, cho đến tu hành, nhưng ác ma cũng chẳng phá hoại được sự biên chép, cho đến tu hành Bát-nhã ba-la-mật của các Đại Bồ-tát này.

Bấy giờ, Xá-lợi-phất thưa:

–Bạch Đức Thế Tôn! Do năng lực nào làm cho ác ma chẳng gây chướng ngại được các Đại Bồ-tát biên chép, cho đến tu hành Bát-nhã ba-la-mật rất sâu xa này?

Phật bảo Xá-lợi-phất:

–Đó là do Phật lực làm cho ác ma chẳng chướng ngại được các Đại Bồ-tát biên chép cho đến tu hành Bát-nhã ba-la-mật rất sâu xa này.

Này Xá-lợi-phất! Cũng do thần lực của các Đức Phật hiện tại các cõi nước ở mười phương che chở cho Đại Bồ-tát này nên ác ma chẳng chướng ngại được.

Này Xá-lợi-phất! Thiện nam, thiện nữ đó phải nghĩ rằng mình biên chép, cho đến tu hành Bát-nhã ba-la-mật sâu xa này đều do thần lực của các Đức Phật mười phương.

Xá-lợi-phất thưa:

–Bạch Đức Thế Tôn! Nếu có thiện nam, thiện nữ nào biên chép cho đến tu hành Bát-nhã ba-la-mật sâu xa này đều do thần lực của các Đức Phật nên biết rằng những người này được các Đức Phật che chở.

Phật bảo Xá-lợi-phất:

–Đúng vậy, này Xá-lợi-phất! Vì biên chép cho đến tu hành Bát-nhã ba-la-mật sâu

xa này đều do Phật lực nên biết rằng cũng được các Phật che chở.

Xá-lợi-phất thưa:

–Bạch Đức Thế Tôn! Hiện tại vô lượng, vô biên vô số các Phật ở mười phương đều biết, đều thấy lúc thiện nam, thiện nữ biên chép cho đến tu hành Bát-nhã ba-la-mật sâu xa này phải chăng?

Phật bảo Xá-lợi-phất:

–Đúng vậy, này Xá-lợi-phất! Hiện tại vô lượng, vô biên, vô số các Đức Phật ở mười phương đều biết, đều thấy lúc thiện nam, thiện nữ biên chép cho đến tu hành Bát-nhã ba-la-mật sâu xa này.

Này Xá-lợi-phất! Ở đây, thiện nam, thiện nữ cầu đạo Bồ-tát mà biên chép cho đến tu hành Bát-nhã ba-la-mật sâu xa này, thì nên biết rằng những người ấy đã đến gần Vô thượng Chánh đẳng Chánh giác.

Này Xá-lợi-phất! Thiện nam, thiện nữ biên chép cho đến ghi nhớ Bát-nhã ba-la-mật sâu xa này thì những người này đối với Bát-nhã ba-la-mật sâu xa có sự tin hiểu sâu chắc, lại cũng cúng dường, cung kính, tôn trọng, khen ngợi. Các Phật đều biết, đều thấy thiện nam, thiện nữ này.

Do công đức cúng dường mà thiện nam, thiện nữ này sẽ được lợi ích lớn, sẽ được quả báo lớn.

Này Xá-lợi-phất! Do công đức cúng dường này mà thiện nam, thiện nữ ấy chẳng bao giờ rơi vào đường ác, không bao giờ xa lìa các Phật cho đến khi bước lên địa vị không lui sụt.

Này Xá-lợi-phất! Do nhân duyên căn lành này mà thiện nam, thiện nữ ấy mãi đến khi được Vô thượng Chánh đẳng Chánh giác chẳng bao giờ xa lìa sáu pháp Ba-la-mật, chẳng xa lìa nội không cho đến vô pháp hữu pháp không, chẳng xa lìa bốn Niệm xứ cho đến tám Thánh đạo, chẳng xa lìa mười Trí lực cho đến Vô thượng Chánh đẳng Chánh giác.

Này Xá-lợi-phất! Sau khi Phật nhập diệt, Bát-nhã ba-la-mật sâu xa này sẽ đến cõi nước phương Nam. Nơi đó, các Tỳ-kheo, Tỳ-kheo-ni, Ưu-bà-tắc, Ưu-bà-di sẽ biên chép, sẽ thọ trì, đọc tụng, tư duy, giảng nói, ghi nhớ, tu hành Bát-nhã ba-la-mật sâu xa này.

Do nhân duyên căn lành này mà bốn chúng ấy chẳng còn rơi vào đường ác, được hưởng phước vui cõi trời, cõi người, thêm lớn sáu pháp Ba-la-mật, cúng dường, cung kính, ngợi khen các Đức Phật, lần lần đắc quả Thanh văn, Bích-chi-phật và Phật thừa.

Này Xá-lợi-phất! Bát-nhã ba-la-mật sâu xa này sẽ từ phương Nam truyền đến phương Tây, từ phương Tây sẽ truyền đến phương Bắc, hàng bốn chúng ở các cõi nước ấy sẽ biên chép, thọ trì, đọc tụng, tư duy, giảng nói, ghi nhớ, tu hành Bát-nhã ba-la-mật sâu xa này. Do nhân duyên căn lành ấy mà họ chẳng còn rơi vào đường ác, hưởng phước vui cõi trời, cõi người, thêm lớn sáu pháp Ba-la-mật, cúng dường, cung kính, ngợi khen các Đức Phật, lần lần đắc quả Thanh văn, Bích-chi-phật và Phật thừa.

Này Xá-lợi-phất! Bấy giờ ở phương Bắc, Bát-nhã ba-la-mật sâu xa này sẽ làm Phật sự ở đó.

Vì sao? Này Xá-lợi-phất! Vào thời kỳ chánh pháp của ta thịnh hành không có tướng hoại diệt. Này Xá-lợi-phất! Ta đã nhớ các thiện nam, thiện nữ thọ trì cho đến tu hành Bát-nhã ba-la-mật sâu xa này. Các thiện nam, thiện nữ ấy có thể biên chép, cung kính, cúng dường, khen ngợi Bát-nhã ba-la-mật sâu xa này.

Các thiện nam, thiện nữ ấy do nhân duyên căn lành trên mà chẳng còn rơi vào

đường ác, được hưởng phước vui cõi trời, cõi người, thêm lớn sáu pháp Ba-la-mật, cúng dường, cung kính, ngợi khen các Đức Phật, lần lần đắc quả Thanh văn, Bích-chi-phật và Phật thừa.

Này Xá-lợi-phất! Ta dùng Phật nhãn thấy các người ấy, ta cũng ngợi khen các người ấy. Vô lượng, vô biên vô số các Đức Phật ở mười phương cũng thấy, cũng ngợi khen các người ấy.

Xá-lợi-phất thưa:

–Bạch Đức Thế Tôn! Bát-nhã ba-la-mật sâu xa này về sau sẽ thành hành ở phương Bắc phải chăng?

Phật bảo Xá-lợi-phất:

–Đúng vậy, Bát-nhã ba-la-mật sâu xa này về sau sẽ thành hành ở phương Bắc.

Này Xá-lợi-phất! Sau này ở phương Bắc, nếu thiện nam, thiện nữ nghe Bát-nhã ba-la-mật sâu xa này mà biên chép, thọ trì, đọc tụng, tư duy, giảng nói, ghi nhớ, tu hành như lời dạy, phải biết các người ấy từ lâu đã phát tâm Đại thừa, đã cúng dường nhiều các Đức Phật, gieo trồng căn lành, thường gần gũi Thiện tri thức.

Xá-lợi-phất bạch Phật:

–Bạch Đức Thế Tôn! Sau này ở phương Bắc có bao nhiêu thiện nam, thiện nữ cầu Phật đạo mà biên chép cho đến tu hành Bát-nhã ba-la-mật sâu xa này?

Phật bảo Xá-lợi-phất:

–Sau này ở phương Bắc có nhiều thiện nam, thiện nữ cầu Phật đạo nhưng có ít người nghe Bát-nhã ba-la-mật sâu xa này mà không kinh sợ. Vì sao? Vì các người này gần gũi cúng dường nhiều Đức Phật, nhiều học hỏi các Đức Phật. Các người này đầy đủ sáu pháp Ba-la-mật, đầy đủ bốn Niệm xứ, đầy đủ mười tám pháp Bất cộng.

Này Xá-lợi-phất! Các người này nhờ căn lành thuần thực, vì Vô thượng Chánh đẳng Chánh giác, mà có thể đem lợi ích nhiều cho chúng sinh. Nay ta cũng như các Phật quá khứ vì thiện nam, thiện nữ này mà nói pháp Nhất thiết chủng trí. Do nhân duyên này nên đời sau các người ấy tiếp nối được Vô thượng Chánh đẳng Chánh giác, rồi cũng vì người khác mà nói pháp Vô thượng Chánh đẳng Chánh giác.

Các thiện nam, thiện nữ ấy đều nhất tâm hòa hợp. Ma và dân ma còn không phá hoại được tâm Vô thượng Chánh đẳng Chánh giác của họ, huống chi là những kẻ ác chê bai người thực hành Bát-nhã ba-la-mật sâu xa này mà phá hoại được tâm Vô thượng Chánh đẳng Chánh giác của họ.

Này Xá-lợi-phất! Các thiện nam, thiện nữ cầu đạo Bồ-tát, nghe Bát-nhã ba-la-mật sâu xa này thì được pháp hỷ lớn, được pháp lạc lớn, cũng gây dựng nhiều người ở nơi căn lành để được Vô thượng Chánh đẳng Chánh giác.

Các thiện nam, thiện nữ này đời quá khứ ở trước chư Phật tuyên thệ nguyện rằng lúc tôi thực hành đạo Bồ-tát sẽ độ vô số chúng sinh phát tâm Vô thượng Chánh đẳng Chánh giác, dạy bảo cho họ được lợi ích vui mừng cho đến thọ ký được không lui sụt. Chư Phật quá khứ cũng biết rõ tâm họ mà tùy hỷ.

Này Xá-lợi-phất! Các thiện nam, thiện nữ ấy tâm nguyện của họ rộng lớn nên sắc, thanh, hương, vị, xúc, pháp của họ thọ hưởng cũng rộng lớn, họ cũng có thể bố thí lớn, gieo căn lành lớn. Họ gieo căn lành lớn nên được quả báo rộng lớn. Vì để giúp đỡ chúng sinh nên họ dùng quả báo lớn, ở giữa chúng sinh cho đến xả thí những vật sở hữu trong thân, ngoài thân. Do nhân duyên căn lành này họ phải nguyện muốn sinh về cõi nước phương khác, nơi mà các Đức Phật hiện đang nói Bát-nhã ba-la-mật sâu xa. Đời trước

các Phật nghe Bát-nhã ba-la-mật sâu xa rồi, họ cũng chỉ dạy lợi ích vui mừng cho trăm ngàn muôn ức chúng sinh nơi đó, đều khiến phát tâm Vô thượng Chánh đẳng Chánh giác.

Xá-lợi-phất thưa:

–Bạch Đức Thế Tôn! Đức Phật đối với các pháp quá khứ, vị lai, hiện tại không pháp nào chẳng biết, không pháp như nào mà Phật chẳng biết, tất cả hạnh nghiệp của chúng sinh không việc nào mà Phật chẳng biết. Nay Đức Phật biết rõ các Phật và Bồ-tát, Thanh văn quá khứ. Đức Phật cũng biết rõ các Phật và Bồ-tát, Thanh văn ở hiện tại, biết rõ các Phật và Bồ-tát, Thanh văn đời vị lai.

Bạch Đức Thế Tôn! Đời vị lai các thiện nam, thiện nữ siêng cầu sáu pháp Ba-la-mật để thọ trì, đọc tụng cho đến tu hành có được hay không?

Phật bảo Xá-lợi-phất:

–Nếu thiện nam, thiện nữ nhất tâm tinh tấn siêng cầu sẽ được các kinh đúng sáu pháp Ba-la-mật sâu xa.

Xá-lợi-phất thưa:

–Bạch Đức Thế Tôn! Các thiện nam, thiện nữ siêng năng thực hành như vậy có được bộ kinh tương ứng với sáu pháp Ba-la-mật sâu xa hay không?

Phật bảo Xá-lợi-phất:

–Các thiện nam, thiện nữ ấy được bộ kinh tương ứng với sáu pháp Ba-la-mật sâu xa này. Vì sao? Các thiện nam, thiện nữ ấy vì Vô thượng Chánh đẳng Chánh giác mà nói pháp lợi ích an vui cho chúng sinh an trụ sáu pháp Ba-la-mật. Do đó nên các thiện nam, thiện nữ chuyển sinh đời sau để được kinh tương ứng với sáu pháp Ba-la-mật sâu xa. Khi được rồi họ tu hành đúng như sáu pháp Ba-la-mật-đã nói. Họ tinh tấn chẳng nghỉ cho đến thanh tịnh cõi Phật, thành tựu chúng sinh, chứng Vô thượng Chánh đẳng Chánh giác.